ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 11. októbra 2007 *

Vo veci C-117/06,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Kammergericht Berlín (Nemecko) z 21. februára 2006 a doručený Súdnemu dvoru 1. marca 2006, ktorý súvisí s konaním začatým na návrh:

Gerda Möllendorf,

Christiane Möllendorf-Niehuus,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans (spravodajca), sudcovia L. Bay Larsen, K. Schiemann, P. Kūris a J.-C. Bonichot,

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: J. Swedenborg, referent,

* Jazyk konania: nemčina.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 8. marca 2007,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— pani Möllendorf a pani Möllendorf-Niehuus, v zastúpení: K. Alich, Notar,

— nemecká vláda, v zastúpení: C. Schulze-Bahr, ako aj M. Lumma a A. Dittrich, splnomocnení zástupcovia,

— talianska vláda, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci G. Aiello, avvocato dello Stato,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: F. Hoffmeister a A. Manville, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 8. mája 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 ods. 3 a článku 4 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 881/2002 z 27. mája 2002, ktoré ukladá niektoré špecifické obmedzujúce opatrenia namierené proti niektorým osobám spojeným

s Usámom bin Ládinom, sieťou Al-Qaida a Talibanom a ruší nariadenie Rady (ES) č. 467/2001, ktoré zakazuje vývoz určitého tovaru a služieb do Afganistanu, posilňuje zákaz letov a rozširuje zmrazenie finančných prostriedkov a ďalších finančných zdrojov vo vzťahu k Talibanu v Afganistane (Ú. v. ES L 139, s. 9; Mim. vyd. 18/001, s. 294), zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 561/2003 z 27. marca 2003 (Ú. v. EÚ L 82, s. 1; Mim. vyd. 18/002, s. 91, ďalej len „nariadenie č. 881/2002“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorý začali pani Möllendorf a pani Möllendorf-Niehuus (ďalej len „predávajúce“) proti rozhodnutiu Grundbuchamt-u (katastra nehnuteľností), ktorým zamietol ich žiadosť o zápis prevodu nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy vo forme notárskej zápisnice.

Právny rámec

Rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN

3 Bezpečnostná rada Spojených národov (ďalej len „Bezpečnostná rada“) prijala 16. januára 2002 rezolúciu č. 390 (2002) stanovujúcu opatrenia, ktoré majú štáty prijať vo vzťahu k Usámovi bin Ládinovi, členom organizácie Al-Káida, ako aj Talibanu a iným spojeným fyzickým osobám, skupinám, podnikom alebo právnickým osobám, ktoré sú uvedené na zozname zostavenom na základe rezolúcií Bezpečnostnej rady č. 1267 (1999) a č. 1333 (2000).

4 V zmysle odseku 2 písm. a) rezolúcie č. 1390 (2002):

Bezpečnostná rada „*prijala rozhodnutie* o tom, že všetky štáty musia prijať nižšie uvedené opatrenia vo vzťahu k Usámovi bin Ládinovi, členom organizácie Al-Káida, ako aj Talibanu a iným spojeným fyzickým osobám, skupinám, podnikom alebo právnickým osobám uvedeným na zozname zostavenom na základe rezolúcií č. 1267 (1999) a č. 1333 (2000), ktorý bude pravidelne aktualizovaný výborom zriadeným na základe odseku 6 rezolúcie č. 1267 (1999), ďalej nazývaným ‚[výbor pre sankcie]':

a) Bezodkladne zablokovať finančné prostriedky a iné ekonomické zdroje týchto fyzických osôb, skupín, podnikov a právnických osôb, vrátane finančných prostriedkov pochádzajúcich z majetku, ktorý im patrí, alebo z majetku, ktorý tieto subjekty alebo osoby, ktoré konajú na ich účet alebo na ich pokyny, priamo alebo nepriamo ovládajú, a dbať na to, aby tieto finančné prostriedky alebo iné prostriedky, finančné aktíva alebo ekonomické zdroje neboli priamo ani nepriamo sprístupnené ich občanom alebo inej osobe nachádzajúcej sa na ich území na účely, ktoré sa tieto subjekty snažia dosiahnuť".

5 Bezpečnostná rada prijala 20. decembra 2002 rezolúciu č. 1452 (2002) smerujúcu k uľahčeniu dodržiavania povinností v oblasti boja proti terorizmu. Odsek 1 tejto rezolúcie stanovuje určitý počet výnimiek a odchýlok zo zmrazenia finančných prostriedkov a iných ekonomických zdrojov uloženého podľa rezolúcií č. 1267 (1999), č. 1333 (2000) a č. 1390 (2002), ktoré môžu štáty povoliť z humanitárnych dôvodov so súhlasom výboru pre sankcie.

6 Odsek 2 rezolúcie č. 1452 (2002) stanovuje:

Bezpečnostná rada „*prijala rozhodnutie* o tom, že všetky štáty môžu povoliť, aby na účty, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia odseku 4 písm. b) rezolúcie č. 1267 (1999) a ustanovenia odseku 1 a odseku 2 písm. a) rezolúcie č. 1390 (2002), boli pripísané:

a) úroky alebo iné výnosy splatné na tieto účty alebo

b) platby splatné na základe zmlúv, dohôd alebo záväzkov, ktoré vznikli pred dátumom, od ktorého tieto účty začali podliehať ustanoveniam rezolúcií č. 1267 (1999), č. 1333 (2000) alebo č. 1390 (2002),

pod podmienkou, že na uvedené úroky, výnosy a platby sa aj naďalej vzťahujú tieto ustanovenia“.

7 Výbor pre sankcie 6. júla 2004 pridal meno „Aqeel Abdulaziz Al-Aqil“ na konsolidovaný zoznam fyzických a právnických osôb, na ktoré sa má uplatniť zmrazenie finančných prostriedkov podľa rezolúcií č. 1267 (1999) a č. 1333 (2000).

Právna úprava Európskej únie a Európskeho spoločenstva

8 S cieľom uplatniť rezolúciu č. 1390 (2002) Rada Európskej únie prijala 27. mája 2002 spoločnú pozíciu o obmedzujúcich opatreniach proti Usáma bin Ládinovi, členom organizácie Al-Qaida a Taliban a ďalším jednotlivcom, skupinám, podnikom a subjektom, ktoré sú s nimi spojené, ktorou sa rušia spoločné pozície 96/746/SZBP, 1999/727/SZBP, 2001/154/SZBP a 2001/771/SZBP (Ú. v. ES L 139, s. 4; Mim. vyd. 18/001, s. 292).

9 Z odôvodnenia č. 4 nariadenia č. 881/2002 vyplýva, že toto nariadenie bolo prijaté s cieľom uplatniť najmä uvedenú rezolúciu č. 1390 (2002).

10 Článok 1 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia budú platiť nasledovné definície:

…

2) ‚ekonomické zdroje' znamená aktíva každého druhu, hmotné či nehmotné, hnuteľné alebo nehnuteľné, ktoré nie sú finančnými prostriedkami, avšak môžu byť použité na získanie finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb;

…

4) ‚zmrazenie ekonomických prostriedkov' znamená zabránenie ich využívaniu na získanie finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb ľubovoľným spôsobom, vrátane najmä predaja, prenájmu, alebo zaťaženia hypotékou."

11 Podľa článku 2 nariadenia č. 881/2002:

„1. Všetky finančné prostriedky patriace, vo vlastníctve alebo v držbe fyzickej alebo právnickej osoby, skupiny alebo subjektu označeného Výborom pre sankcie a uvedeného v prílohe I budú zmrazené.

2. Žiadne finančné prostriedky nebudú priamo ani nepriamo sprístupnené fyzickej alebo právnickej osobe, skupine alebo subjektu, alebo v jeho prospech, označeného Výborom pre sankcie a uvedeného v prílohe I.

3. Žiadne ekonomické zdroje nebudú priamo ani nepriamo sprístupnené fyzickej alebo právnickej osobe, skupine alebo subjektu, alebo v jeho prospech, označeného Výborom pre sankcie a uvedeného v prílohe I tak, aby bolo tejto osobe, skupine alebo subjektu umožnené získať finančné prostriedky, tovar alebo služby."

12 Článok 4 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Vedomá a zámerná účasť na činnostiach, ktorých cieľom alebo výsledkom je priame alebo nepriame obchádzanie článku 3 bude zakázaná."

13 Článok 7 ods. 1 nariadenia č. 881/2002 oprávňuje Komisiu Európskych spoločenstiev najmä „zmeniť a doplniť prílohu I na základe zistení buď Bezpečnostnej rady…, alebo Výboru pre sankcie“.

14 V článku 9 tohto istého nariadenia sa uvádza:

„Toto nariadenie sa uplatní napriek ľubovoľným právam udeleným alebo záväzkom uloženým ľubovoľnou medzinárodnou dohodou podpísanou, alebo ľubovoľnou zmluvou uzavretou, alebo ľubovoľnou licenciou, alebo povolením udeleným pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia.“

15 Príloha I nariadenia č. 881/2002 obsahuje „zoznam osôb, skupín a subjektov uvedených v článku 2“ tohto nariadenia.

16 Rada usúdila, že na vykonanie rezolúcie č. 1452 (2002) je nevyhnutná činnosť Spoločenstva, a prijala 27. februára 2003 spoločnú pozíciu 2003/140/SZBP o výnimkách z reštriktívnych opatrení zavedených spoločnou pozíciou 2002/402/SZBP (Ú. v. ES L 53, s. 62; Mim. vyd. 18/002, s. 80).

17 Odôvodnenie č. 4 nariadenia č. 561/2003 spresňuje, že s ohľadom na rezolúciu č. 1452 (2002) je potrebné upraviť opatrenia uložené Spoločenstvom.

18 Článok 2a nariadenia č. 881/2002, ktorý bol do neho začlenený nariadením č. 561/2003, obsahuje odsek 4, v ktorom sa uvádza:

„Článok 2 ods. 2 [nariadenia č. 881/2002] sa nevzťahuje na prírastok zmrazených účtov z:

a) úroku alebo iných výnosov splatných na tieto účty; alebo

b) platieb splatných na základe zmlúv, dohôd alebo záväzkov, ktoré vznikli pred dátumom, od ktorého tieto účty začali podliehať ustanoveniam rezolúcií Bezpečnostnej rady…, ktoré boli postupne zavádzané prostredníctvom nariadenia (ES) č. 337/2000…, nariadenia (ES) č. 467/2001… alebo tohto nariadenia.

Úrok, ostatné výnosy a platby sa tiež zmrazia rovnakým spôsobom ako účet, na ktorý sú pripísané.“

19 Komisia prijala 12. júla 2004 nariadenie (ES) č. 1277/2004, ktorým sa po 37.-krát mení a dopĺňa nariadenie č. 881/2002 (Ú. v. EÚ L 241, s. 12).

20 Podľa článku 1 a bodu 2 prílohy nariadenia č. 1277/2004 sa do prílohy I nariadenia č. 881/2002 pod nadpis „Fyzické osoby“ dopĺňa záznam „Aqeel Abulaziz Al-Aqil. Dátum narodenia: 29. apríl 1949“.

21 Podľa svojho článku 2 nariadenie č. 1277/2004 nadobúda účinnosť v deň jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*, t. j. 13. júla 2004.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

22 Dňa 19. decembra 2000 predávajúce, ako spoločníčky združenia podľa občianskeho práva, uzavreli kúpnu zmluvu vo forme notárskej zápisnice s pánmi Salem-Abdul Ghani El-Rafei, Kamal Rafehi a Ageel A. Al-Ageel (ďalej len „kupujúci"), ktorí takisto vystupovali ako spoločníci združenia podľa občianskeho práva.

23 Touto zmluvou predávajúce súhlasili s tým, že za odplatu prevedú na kupujúcich zastavaný pozemok v Berlíne, ktorý im patrí, po tom, ako kupujúci zaplatia kúpnu cenu 2 375 000 DEM.

24 V kúpnej zmluve sa taktiež stanovuje, že zmluvné strany súhlasia s prevodom vlastníckeho práva k predanej nehnuteľnosti na kupujúcich a so zápisom tohto prevodu do katastra nehnuteľností („Grundbuch").

25 Okrem toho táto zmluva stanovuje, že kúpna cena musí byť zložená na osobitný účet spravovaný osvedčujúcim notárom (ďalej len „notár") a neskôr vyplatená predávajúcim, len čo bude prevod vlastníckeho práva predbežne zapísaný do katastra nehnuteľností, v očakávaní jeho definitívneho zápisu.

26 Dňa 8. marca 2001 bol vykonaný predbežný zápis prevodu vlastníckeho práva v prospech kupujúcich do katastra nehnuteľností.

27 Grundbuchamt, podliehajúci Amtsgericht Lichtenberg, zamietol rozhodnutím z 29. októbra 2003 žiadosť o definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, ktorú notár podal 22. januára 2003, z dôvodu, že niektoré dokumenty, o ktorých predloženie požiadal v liste z 28. marca 2003, neboli predložené v požadovaných lehotách.

28 Dňa 9. decembra 2004 notár znovu požiadal o definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva na kupujúcich do katastra nehnuteľností na základe notárskej zápisnice z 19. decembra 2000.

29 Rozhodnutím z 21. apríla 2005 Grundbuchamt odmietol vyhovieť žiadosti o zápis na základe článku 2 ods. 3 a článku 4 ods. 1 nariadenia č. 881/2002 po tom, ako zistil, že meno jedného z kupujúcich sa nachádza na zozname uvedenom v prílohe I tohto nariadenia.

30 Dňa 3. mája 2005 notár podal žalobu proti tomuto rozhodnutiu na Grundbuchamt, ktorý ju rozhodnutím z 11. mája 2005 z úradnej povinnosti postúpil na Landgericht Berlin, a ten ju zamietol uznesením z 27. septembra 2005.

31 Notár podal 7. októbra 2005 odvolanie proti tomuto uzneseniu na Kammergericht Berlin.

32 Vnútroštátny súd poukazuje na to, že predávajúce pred ním v prvom rade uviedli, že článok 2 ods. 3, ako aj článok 4 ods. 1 nariadenia č. 881/2002, najmä výrazy „sprístupnené“ a „v jeho prospech“ uvedené v prvom z týchto dvoch ustanovení, by mali byť

vykladané v tom zmysle, že sa týkajú iba úkonov, v ktorých nebolo plnenie a protiplnenie v ekonomickej rovnováhe. V tomto prípade kúpna cena nehnuteľnosti, na ktorej sa zmluvné strany dohodli, predstavuje značnú sumu, ktorá už bola vyplatená predávajúcim.

33 Po druhé predávajúce tvrdili pred Kammergericht Berlin, že v prípade zrušenia kúpnej zmluvy by mali mať kupujúci právo na vrátenie kúpnej ceny nehnuteľnosti od predávajúcich, t. j. suma rovnajúca sa kúpnej cene by mala byť daná kupujúcim k dispozícii. Tento výsledok by však bol v rozpore s odôvodnením č. 7 a článkom 2 ods. 1 nariadenia č. 881/2002.

34 Vnútroštátny súd vysvetľuje, že podľa nemeckého práva nedochádza k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti už pri uzatvorení kúpnej zmluvy spísanej pred notárom medzi predávajúcim a kupujúcim, ale na to, aby nadobudnutie vlastníckeho práva bolo účinné, je potrebné, aby obe strany uzatvorili dohodu o prevode vlastníckeho práva podľa článku 925 občianskeho zákonníka (Bürgerliches Gesetzbuch, ďalej len „BGB“) a aby bol vykonaný zápis tohto prevodu do katastra nehnuteľností podľa článku 873 BGB.

35 Uvedený súd okrem iného zdôrazňuje, že podľa nemeckého práva, ak dôjde k obmedzeniu dispozičného práva k majetku, ako to je v tejto veci, z dôvodu uplatniteľnosti povinnosti zmraziť finančné prostriedky na jedného z kupujúcich, pričom k tomuto obmedzeniu došlo po uzatvorení tak kúpnej zmluvy, ako aj dohody o prevode vlastníckeho práva, ale pred návrhom na zápis tohto prevodu do katastra nehnuteľností, je v zásade nevyhnutné, aby Grundbuchamt tento fakt zohľadnil.

36 Kammergericht Berlin uvádza, že právna prekážka zápisu prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností zabraňuje vykonaniu kúpnej zmluvy, takže podľa článkov 275 a 323 BGB predávajúce musia kupujúcim vrátiť kúpnu cenu.

37 V každom prípade sa vynára otázka, či predmetné vrátenie kúpnej ceny je v súlade so zákazom stanoveným v článku 2 ods. 2 nariadenia č. 881/2002.

38 V doplňujúcom uznesení z 23. februára 2006 vnútroštátny súd uvádza, že z článku 2 ods. 1 až 3 a z článku 4 ods. 1 uvedeného nariadenia nevyplýva, že by mohlo byť predávajúcemu nariadené dať do úschovy sumu zodpovedajúcu kúpnej cene predmetného majetku, ak predávajúci nevedel o sankciách týkajúcich sa kupujúceho v momente uzavretia kúpnej zmluvy alebo v dobe prijatia sumy za transakciu.

39 V tomto istom uznesení vnútroštátny súd upozorňuje na to, že aj naďalej pretrvávajú pochybnosti o tom, či v prípade viacerých kupujúcich alebo, ako tomu je v tejto veci, v prípade zoskupenia kupujúcich v združení podľa občianskeho práva má byť zmrazené vrátenie kúpnej ceny vcelku alebo či nemá byť zmrazená iba časť zodpovedajúca výške podielu kupujúceho, na ktorého sa vzťahujú obmedzujúce opatrenia.

40 Keďže za týchto okolností Kammergericht Berlin usudzuje, že vyriešenie sporu, ktorý mu bol predložený, závisí od výkladu nariadenia č. 881/2002, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Zakazujú ustanovenia článku 2 ods. 3 a článku 4 ods. 1 nariadenia… č. 881/2002… dohodu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorou sa vykonáva kúpna zmluva, na fyzickú osobu, ktorá je uvedená v prílohe I tohto nariadenia?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, zakazuje nariadenie… č. 881/2002 zápis do katastra nehnuteľností, nevyhnutný na prevod vlastníckeho práva, aj vtedy, keď bola príslušná kúpna zmluva uzatvorená a zmluvné strany boli viazané dohodou o prevode vlastníckeho práva pred uverejnením obmedzení dispozičného práva v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* a kúpna cena, ktorá mala byť zaplatená podľa zmluvy fyzickou osobou uvedenou v prílohe I tohto nariadenia ako kupujúcim, bola pred týmto uverejnením:

a) zložená na osobitný účet spravovaný notárom alebo

b) predávajúcemu vyplatená?“

O prejudiciálnych otázkach

41 Vnútroštátny súd sa týmito dvomi otázkami, ktoré je vhodné preskúmať spoločne, v podstate pýta, či článok 2 ods. 3 a článok 4 ods. 1 nariadenia č. 881/2002 sa majú vykladať v tom zmysle, že v situácii, kde tak kúpna zmluva k nehnuteľnosti, ako aj dohoda o prevode vlastníckeho práva k tomuto majetku boli uzavreté pred dátumom

zaradenia nadobúdateľa na zoznam uvedený v prílohe I spomínaného nariadenia a kde kúpna cena bola taktiež zaplatená pred týmto dátumom, tieto ustanovenia zakazujú definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, ktorým by bola uvedená zmluva vykonaná po tomto dátume.

42 Na úvod treba poznamenať, že preskúmanie týchto otázok musí byť vykonané iba so zreteľom na článok 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002.

43 Ako už poznamenal generálny advokát v bode 62 svojich návrhov, rozhodnutie vnútroštátneho súdu neobsahuje žiadny údaj, ktorý by umožnil pochopiť dôvod, pre ktorý by článok 4 ods. 1 tohto nariadenia vzťahujúci sa na prípad obchádzania jeho článku 2 mohol byť relevantný v situácii, o akú ide v tejto veci.

44 Ako uviedla Komisia bez toho, aby toto tvrdenie bolo napadnuté, skutočnosť, že kupujúci uzavreli predmetnú kúpnu zmluvu ako spoločníci združenia podľa občianskeho práva, nepredstavuje riziko obchádzania, pretože ak má byť definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností povolený, mali by v ňom byť uvedené mená všetkých spoločníkov vrátane osoby zaradenej na zozname uvedenom v prílohe I nariadenia č. 881/2002.

45 V tomto prípade otázka v podstate spočíva v určení, či za okolností, aké nastali v konaní vo veci samej, definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností spôsobuje, že ekonomické zdroje sa priamo alebo nepriamo sprí-

stupnia fyzickej alebo právnickej osobe, skupine alebo subjektu označeným Výborom pre sankcie a uvedeným v prílohe I nariadenia č. 881/2002 tak, aby bolo tejto osobe, skupine alebo subjektu umožnené získať finančné prostriedky, tovar alebo služby v zmysle článku 2 ods. 3 tohto nariadenia.

46 V tomto ohľade je dôležité konštatovať, že majetok, o ktorý ide vo veci samej, t. j. postavená nehnuteľnosť, predstavuje ekonomický zdroj na účely článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002, keďže sa na tento majetok jasne vzťahuje definícia pojmu „ekonomické zdroje" uvedená v článku 1 bode 2 uvedeného nariadenia, lebo ide o hmotný nehnuteľný majetok, ktorý nie je finančnými prostriedkami, avšak môže byť použitý na získanie finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb.

47 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že jeden z troch kupujúcich je fyzická osoba zaradená tak na zozname zostavenom Výborom pre sankcie, ako aj na zozname, ktorý je uvedený v prílohe I nariadenia č. 881/2002.

48 Následne ide iba o určenie toho, či definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností spôsobuje, že ekonomické zdroje sa „priamo alebo nepriamo sprístupnia" fyzickej osobe uvedenej na týchto zoznamoch „tak, aby [jej] bolo… umožnené získať finančné prostriedky, tovar alebo služby" v zmysle článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002.

49 Znenie tohto ustanovenia však neumožňuje predpokladať, že nepokrýva, ako to tvrdia predávajúce, získanie ekonomických zdrojov v špecifickom kontexte, o aký ide v konaní vo veci samej, t. j. prípad transakcie, v ktorej existuje ekonomická rovnováha medzi plnením a protiplnením.

50 Naopak, zákaz stanovený v spomínanom článku 2 ods. 3 má osobitne rozsiahle znenie, čoho dôkazom je použitie slov „priamo alebo nepriamo“.

51 Takisto výraz „sprístupnia“ má široký význam, keďže zámerom tohto výrazu nie je poskytnúť osobitnú právnu kvalifikáciu, ale pokryť akýkoľvek akt, ktorého vykonanie je podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva potrebné na to, aby daná osoba mohla efektívne získať úplné dispozičné právo k predmetnému majetku.

52 Treba uviesť, že definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností predstavuje akt takéhoto druhu, pretože je zrejmé, že v nemeckom práve má nadobúdateľ právo nielen zaťažiť hypotékou, ale hlavne scudziť nehnuteľnosť, ku ktorej mu bolo prevedené vlastnícke právo, až po vykonaní tohto úkonu.

53 Práve akty takejto povahy sú predmetom zákazu stanoveného v článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002, keďže umožňujú osobe zaradenej na zozname uvedenom v prílohe I tohto nariadenia získať finančné prostriedky, tovar alebo služby.

54 Ešte je dôležité uviesť, že na účely výkladu nariadenia č. 881/2002 je taktiež potrebné zohľadniť text a predmet rezolúcie č. 1390 (2002), ktorej vykonanie je cieľom tohto nariadenia, ako je to uvedené v jeho odôvodnení č. 4 (pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. júla 1996, Bosphorus, C-84/95, Zb. s. I-3953, body 13 a 14, ako aj z 9. marca 2006, Aulinger, C-371/03, Zb. s. I-2207, bod 30).

55 V zmysle odseku 2 písm. a) rezolúcie č. 1390 (2002) musia štáty „dbať na to, aby tieto finančné prostriedky alebo iné prostriedky [patriace fyzickým osobám, skupinám, podnikom alebo právnickým osobám uvedeným na zozname zostavenom na základe rezolúcií č. 1267 (1999) a č. 1333 (2000)], finančné aktíva alebo ekonomické zdroje neboli priamo ani nepriamo sprístupnené ich občanom alebo inej osobe nachádzajúcej sa na ich území na účely, ktoré sa tieto subjekty snažia dosiahnuť“.

56 Široké a nedvojzmyselné znenie tohto ustanovenia potvrdzuje, že článok 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002 sa uplatňuje na akékoľvek sprístupnenie ekonomických zdrojov, a teda aj na akt, o aký ide vo veci samej, ktorý vyplýva z plnenia zmluvy obsahujúcej vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán a ktorý bol dohodnutý výmenou za vyplatenie ekonomickej protihodnoty.

57 Napokon nemožno spochybniť, že uplatňovanie zákazu stanoveného v článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002 v konaní vo veci samej, pokiaľ ide o osobu považovanú za spojenú s Usámom bin Ládinom, sieťou Al-Káida a Talibanom, ktorá sa zúčastňuje na financovaní teroristických aktivít, t. j. ich organizuje, umožňuje ich uskutočnenie, tieto aktivity pripravuje, vykonáva ich alebo im poskytuje svoju podporu, patrí do rámca predmetu sankcií, ktoré sú stanovené v rezolúcii č. 1390 (2002), ako to vyplýva najmä z tretieho a deviateho odseku jej preambuly, ako aj z jej odseku 4, keďže ich predmetom je bojovať a odstrániť medzinárodný terorizmus, a to najmä zabránením prístupu sietí medzinárodného terorizmu k ich finančným zdrojom.

58 Okrem iného, ako správne poznamenala nemecká vláda, ak by malo byť prijaté tvrdenie predávajúcich, v každom jednotlivom prípade by bolo potrebné stanoviť, či existuje skutočná ekonomická rovnováha medzi dohodnutými plneniami, pričom by existovalo reálne riziko obchádzania uvedeného zákazu a postavilo by členské štáty pred delikátne problémy spojené s jeho uplatňovaním.

59 Ako uviedla nemecká vláda, aj keby v konaní vo veci samej taká ekonomická rovnováha existovala, nie je možné vylúčiť, že majetok získaný osobou zaradenou na zozname uvedenom v prílohe I nariadenia č. 881/2002 ponúka lepšie možnosti zhodnotenia, napríklad prostredníctvom jednoduchšej konvertibility, alebo, ako uviedol generálny advokát v bode 72 svojich návrhov, možnosť získania vyššej sumy ako ceny zaplatenej pri nadobudnutí tohto majetku, prostredníctvom neskoršieho dispozičného úkonu.

60 Z uvedeného musí byť vyvodený záver, že úkon, akým je definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností, je zakázaný na základe článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002, pretože ak by sa pripustil, malo by to za následok sprístupnenie ekonomických zdrojov v prospech osoby zaradenej na zozname uvedenom v prílohe I tohto nariadenia, čím by jej bolo umožnené získať finančné prostriedky, tovar alebo služby.

61 Tento záver nemôže byť spochybnený skutočnosťou, že v konaní vo veci samej boli vykonané niektoré úkony spojené s transakciami týkajúcimi sa nehnuteľností, ktoré sú potrebné na prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v súlade s uplatniteľným nemeckým právom, osobitne uzatvorenie kúpnej zmluvy a dohody o prevode vlastníckeho práva, ako aj zaplatenie kúpnej ceny, pred tým, ako sa tento zákaz začal vzťahovať na jedného z kupujúcich po jeho zaradení na uvedený zoznam.

62 Článok 9 nariadenia č. 881/2002 musí byť totiž chápaný v tom zmysle, že opatrenia, ktoré toto nariadenie ukladá, vrátane zmrazenia ekonomických zdrojov taktiež zakazujú uskutočnenie úkonov vykonávajúcich zmluvy uzavreté pred tým, ako toto naria-

denie nadobudlo účinnosť, akým je aj definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

63 Ako uviedol generálny advokát v bode 78 svojich návrhov, takéto uplatnenie uvedených opatrení s okamžitým účinkom je okrem iného v súlade s cieľom nariadenia č. 881/2002, t. j. bezodkladne znemožniť osobám spojeným s Usámom bin Ládinom, sieťou Al-Káida a Talibanom disponovať s akýmikoľvek finančnými a ekonomickými zdrojmi s cieľom zabrániť financovaniu teroristických aktivít, čo je cieľ, ktorý nie je možné účinne dosiahnuť, ak sa týmto osobám umožní úspešne uskutočniť transakcie, na ktorých sa dohodli pred ich zaradením na zoznam uvedený v prílohe I uvedeného nariadenia.

64 Bezodkladné uplatnenie ustanovení nariadenia č. 881/2002 je taktiež potvrdené skutočnosťou, že právna úprava Spoločenstva neobsahuje výnimku, ktorá by po nadobudnutí účinnosti tejto úpravy umožnila uskutočnenie úkonu potrebného na vykonanie zmluvy uzavretej pred týmto dátumom, akým je definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v konaní vo veci samej, čo je akt, ako už bolo uvedené, ktorý má za následok sprístupnenie dotknutého majetku v zmysle článku 2 ods. 3 tohto nariadenia.

65 V tomto ohľade je vhodné konštatovať, že článok 2a ods. 4 písm. b) nariadenia č. 881/2002, ktorý doslovne prebral obsah odseku 2 rezolúcie č. 1452 (2002), stanovuje jednu výnimku zákazu uvedeného v článku 2 ods. 2 tohto nariadenia, čo sa týka pripísania platieb splatných na základe zmlúv, dohôd alebo záväzkov, ktoré vznikli

pred dátumom, od ktorého tieto účty začali podliehať ustanoveniam rezolúcií Bezpečnostnej rady vykonaných najmä uvedeným nariadením, pričom tieto platby musia byť taktiež zmrazené, a to na základe tých istých dôvodov ako účet, na ktorý boli pripísané.

66 Takáto výnimka však nie je stanovená v právnej úprave Spoločenstva, pokiaľ ide o zákaz stanovený v článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002 týkajúci sa sprístupnenia ekonomických zdrojov, akými sú zdroje, o ktoré ide vo veci samej. Táto výnimka sa nenachádza ani v relevantných rezolúciách Bezpečnostnej rady.

67 Následne záver týkajúci sa uplatniteľnosti zákazu stanoveného v článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002 v prípade, o aký ide v konaní vo veci samej, nemôže byť spochybnený ani ťažkosťami, ktoré by podľa vnútroštátneho súdu nastali, ak by nebolo možné vykonať definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva k dotknutej nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností.

68 Ako uviedol vnútroštátny súd, z uplatniteľného vnútroštátneho práva vyplýva, že z dôvodu, že nezapísanie prevodu neumožňuje plnenie kúpnej zmluvy, predávajúce musia kupujúcim vrátiť kúpnu cenu nehnuteľnosti, ktorú od nich dostali. Vynára sa však otázka súladu takéhoto vrátenia so zákazom stanoveným v článku 2 ods. 2 nariadenia č. 881/2002.

69 V tejto súvislosti treba poznamenať, že ak by nastala takáto komplikácia z dôvodu uplatnenia článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002 vo vzťahu k vnútroštátnemu právu, nemôže to mať v žiadnom prípade vplyv na odpoveď, ktorú treba dať na otázku, či

sa podľa práva Spoločenstva uplatňuje zákaz uvedený v tomto ustanovení na prípad, o aký ide v konaní vo veci samej.

70 V každom prípade vrátenie kúpnej ceny za uvedenú nehnuteľnosť stanovené vo vnútroštátnom práve sa zdá byť povolené na základe článku 2a ods. 4 písm b) nariadenia č. 881/2002. Toto ustanovenie totiž stanovuje výnimku zo zákazu, ktorý ukladá článok 2 ods. 2 tohto nariadenia, ak sú splnené podmienky vykonania tejto výnimky, ku ktorým patrí zmrazenie vrátených prostriedkov.

71 Okrem toho, čo sa týka otázky, či v prípade viacerých kupujúcich, alebo osobitne v prípade zoskupenia kupujúcich v združení podľa občianskeho práva, má byť zmrazené vrátenie kúpnej ceny vcelku alebo či nemá byť zmrazená iba časť zodpovedajúca výške podielu kupujúceho, na ktorého sa vzťahujú obmedzujúce opatrenia, je potrebné uviesť, že ide taktiež o otázku spojenú s uplatňovaním zákazu stanoveného v článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002 vo vzťahu k vnútroštátnemu právu.

72 Ako už bolo rozhodnuté v bode 69 tohto rozsudku, otázka týkajúca sa dosahu predpisov vnútroštátneho práva vzťahujúcich sa na následky spojené s uplatňovaním tohto zákazu nemôže mať vplyv na výklad, ktorý má Súdny dvor podať o uvedenom článku 2 ods. 3.

73 V súvislosti s týmto bodom treba uviesť, že podľa článku 8 nariadenia č. 881/2002 sa Komisia a členské štáty budú vzájomne informovať najmä o problémoch spojených s vykonávaním tohto nariadenia.

74 Nakoniec predávajúce a notár na pojednávaní uviedli, že uplatnenie zákazu stanoveného v článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002 v spore, ktorým sa zaoberá vnútroštátny súd, nie je v súlade so základným právom vlastníkov disponovať ich majetkom.

75 V tejto súvislosti treba konštatovať, že v tomto prípade nejde o údajne neprimeraný zásah do vlastníckeho práva osoby zaradenej na zozname uvedenom v prílohe I nariadenia č. 881/2002 z dôvodu, že predmetné nariadenie stanovilo obmedzujúce opatrenia voči tejto osobe.

76 Uvedený zásah do vlastníckeho práva sa týka nepriamych účinkov povinnosti vrátenia kúpnej ceny na vlastnícke právo iných osôb ako tých, ktoré sú zaradené na uvedenom zozname, ktoré podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva prípadne vyplývajú z nemožnosti vykonať definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností podľa článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002.

77 Otázka, či vzhľadom na osobitné okolnosti konania vo veci samej je predmetná povinnosť vrátenia kúpnej ceny údajne neprimeraným zásahom do vlastníckeho práva, nemôže mať vplyv na uplatnenie článku 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002 na takú situáciu, aká nastala v konaní vo veci samej. Z uvedeného vyplýva, že táto otázka sa týka vnútroštátneho práva a neprináleží sa ňou zaoberať v rámci tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

78 Pokiaľ však ide o uplatnenie nariadenia č. 881/2002, treba okrem toho pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sú požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva záväzné aj pre členské štáty, keď tie vykonávajú právne predpisy Spoločenstva, a následne sú tieto členské štáty povinné v najvyššej možnej miere uplatňovať tieto predpisy za podmienok, ktoré neodporujú uvedeným

požiadavkám (pozri najmä rozsudok z 10. júla 2003, Booker Aquaculture a Hydro Seafood, C-20/00 a C-64/00, Zb. s. I-7411, bod 88 a citovanú judikatúru).

79 Je teda úlohou vnútroštátneho súdu, aby preskúmal, či vzhľadom na osobitné okolnosti konania vo veci samej by prípadné vrátenie sumy, ktorú dostali predávajúce, predstavovalo neprimeraný zásah do vlastníckeho práva predávajúcich, a ak by to tak bolo, aby uplatnil relevantnú vnútroštátnu právnu úpravu v čo najširšej možnej miere za podmienok, ktoré neporušujú uvedené požiadavky vyplývajúce z práva Spoločenstva.

80 Vzhľadom na to, čo bolo uvedené, prináleží odpovedať na položené otázky tak, že článok 2 ods. 3 nariadenia č. 881/2002 sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, kde tak kúpna zmluva k nehnuteľnosti, ako aj dohoda o prevode vlastníckeho práva k tomuto majetku boli uzavreté pred dátumom zaradenia nadobúdateľa na zoznam uvedený v prílohe I spomínaného nariadenia a kde kúpna cena bola taktiež zaplatená pred týmto dátumom, tieto ustanovenia zakazujú definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, ktorým by bola uvedená zmluva vykonaná po tomto dátume.

O trovách

81 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Článok 2 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 881/2002 z 27. mája 2002, ktoré ukladá niektoré špecifické obmedzujúce opatrenia namierené proti niektorým osobám spojeným s Usámom bin Ládinom, sieťou Al-Qaida a Talibanom a ruší nariadenie Rady (ES) č. 467/2001, ktoré zakazuje vývoz určitého tovaru a služieb do Afganistanu, posilňuje zákaz letov a rozširuje zmrazenie finančných prostriedkov a ďalších finančných zdrojov vo vzťahu k Talibanu v Afganistane, zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 561/2003 z 27. marca 2003, sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, kde tak kúpna zmluva k nehnuteľnosti, ako aj dohoda o prevode vlastníckeho práva k tomuto majetku boli uzavreté pred dátumom zaradenia nadobúdateľa na zoznam uvedený v prílohe I nariadenia č. 881/2002, zmeneného a doplneného nariadením č. 561/2003, a kde kúpna cena bola taktiež zaplatená pred týmto dátumom, tieto ustanovenia zakazujú definitívny zápis prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, ktorým by bola uvedená zmluva vykonaná po tomto dátume.

Podpisy